

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XIII
Wprowadzenie	1
Rozdział I. Osobowość prawna gminy, powiatu i samorządu województwa jako istota pojęcia jednostki samorządu terytorialnego	19
1. Samorząd terytorialny jako instytucja prawna	19
1.1. Istota i funkcje samorządu terytorialnego	19
1.2. Podmiot samorządu terytorialnego	25
1.3. Przedmiot samorządu terytorialnego	27
2. Pojęcie jednostki samorządu terytorialnego	32
3. Gminy, powiaty i samorządy województw jako rodzaje jednostek samorządu terytorialnego	40
4. Jednostka samorządu terytorialnego a wspólnota samorządowa	48
4.1. Definicja i kwestia przydatności pojęcia prawnego wspólnoty samorządowej	48
4.2. Funkcje pojęcia wspólnoty samorządowej	53
4.3. Interes publiczny wspólnoty samorządowej	59
5. Znaczenie konstytucjonalizacji osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	63
6. Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego a konstrukcja podmiotowości prawnej państwa	74
6.1. Relacje między podmiotowością prawną jednostek samorządu terytorialnego i państwa	74
6.2. Instytucja Skarbu Państwa a osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego	80
7. Podsumowanie	88

Rozdział II. Samodzielność i prawne upodmiotowienie jednostek samorządu terytorialnego w perspektywie prawnoporównawczej	91
1. Modele i systemy samorządu terytorialnego w doktrynie i prawie państw europejskich	91
2. Zasady Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego a osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego....	96
3. Podmiotowość i samodzielność samorządu terytorialnego w Europie Zachodniej.....	102
3.1. Anglia	102
3.2. Niemcy.....	104
3.3. Szwajcaria i Austria.....	116
3.4. Francja	119
3.5. Belgia i Holandia.....	123
3.6. Szwecja i Dania.....	126
4. Podmiotowość i samodzielność jednostek samorządu terytorialnego w Europie Środkowej i Wschodniej.....	129
4.1. Węgry, Bułgaria i Rumunia	129
4.2. Czechy i Słowacja.....	132
4.3. Litwa, Łotwa i Estonia.....	135
4.4. Ukraina, Rosja i Białoruś.....	138
5. Podsumowanie	142
Rozdział III. Osobowość a podmiotowość prawna jednostek samorządu terytorialnego	145
1. Pojęcie i znaczenie podmiotu prawnego i podmiotowości prawnej.....	145
2. Podmiotowość cywilnoprawna	150
2.1. Istota i zakres podmiotowości prawa cywilnego	150
2.2. Autonomiczność podmiotów prawa cywilnego	158
3. Podmiotowość administracyjnoprawna.....	163
4. Osoba prawna jako podmiot prawny.....	167
4.1. Teoretyczne koncepcje osoby prawnej (teorie negujące realny byt osoby prawnej i teorie substratu).	167
4.2. Metody konstruowania osobowości prawnej (metoda ogólnego formułowania cech osoby prawnej i formalna metoda regulacji osób prawnych).....	176
5. Złożona podmiotowość i jednolita osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego	178

5.1. Status podmiotowy jednostek samorządu terytorialnego w kontekście wyróżnienia pojęcia prawa publicznego i prywatnego	178
5.2. Normatywny charakter osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	185
5.3. Zakres podmiotowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	190
6. Podsumowanie	213
Rozdział IV. Ustrój wewnętrzny i działanie jednostek samorządu terytorialnego jako osób prawnych	217
1. Tworzenie, łączenie, podział i zniesienie jednostek samorządu terytorialnego a ich osobowość prawna	217
2. Pojęcie i podstawy prawne regulacji ustroju wewnętrznego jednostek samorządu terytorialnego jako osób prawnych	222
3. Substrat osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	228
3.1. Korporacyjny i terytorialny charakter osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	228
3.2. Beneficjent prawnego upodmiotowienia w postaci osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego	241
4. Organy jednostek samorządu terytorialnego	243
4.1. Charakter prawny i funkcje organów jednostek samorządu terytorialnego	243
4.2. Organy poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i ich charakter prawny	254
4.3. Podmiotowość prawna jednostki samorządu terytorialnego a kompetencje jej organów	260
5. Pozostałe elementy ustroju wewnętrznego jednostki samorządu terytorialnego	268
5.1. Nazwa i siedziba	268
5.2. Urząd jednostki samorządu terytorialnego	269
5.3. Gminne, powiatowe i wojewódzkie jednostki organizacyjne	270
5.4. Gminne jednostki pomocnicze	273
6. Działanie i reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego	278
6.1. Działanie jednostek samorządu terytorialnego w kontekście pojęcia reprezentacji osoby prawnej	278

6.2. Publicznoprawne i prywatnoprawne formy działania jednostek samorządu terytorialnego. Problematyka umowy administracyjnej (publicznoprawnej)	284
6.3. Działanie i reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego w sferze <i>dominium</i>	296
6.4. Działanie i reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego w sferze <i>imperium</i>	303
7. Podsumowanie	311
Rozdział V. Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa prywatnego	313
1. Uwagi ogólne o elementach konstrukcyjnych osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa cywilnego	313
2. Zdolności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa cywilnego	316
2.1. Zdolność prawna	316
2.2. Zdolność do czynności prawnych	320
2.3. Zdolność deliktowa	323
2.4. Zdolność sądowa i procesowa	324
3. Odrębność majątkowa jednostek samorządu terytorialnego (zdolność do posiadania praw majątkowych i rozporządzania nimi)	326
3.1. Charakter i funkcje mienia jednostek samorządu terytorialnego	326
3.2. Zasady gospodarowania mieniem jednostek samorządu terytorialnego	336
4. Prawa podmiotowe jednostek samorządu terytorialnego do dóbr osobistych i innych dóbr niematerialnych	341
4.1. Konstrukcja prawna i funkcje dóbr osobistych jednostek samorządu terytorialnego	341
4.2. Dobra niematerialne jednostek samorządu terytorialnego i ich ochrona	349
5. Prywatnoprawna działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego	353
5.1. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego jako część gospodarki komunalnej	353
5.2. Formy organizacyjne działalności gospodarczej jednostek samorządu terytorialnego	362
5.3. Dopuszczalność działalności gospodarczej jednostek samorządu terytorialnego	366

---

6. Cywilnoprawna odpowiedzialność majątkowa jednostek samorządu terytorialnego.....	372
6.1. Istota i podstawy prawne odpowiedzialności cywilnej jednostek samorządu terytorialnego	372
6.2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej.....	374
6.3. Odpowiedzialność majątkowa za działania niewładcze	380
7. Podsumowanie	382
Rozdział VI. Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa publicznego	385
1. Teorie samorządu terytorialnego i ich wpływ na rozumienie osobowości prawnej jego jednostek w zakresie prawa publicznego	385
1.1. Ewolucja poglądów na istotę samorządu terytorialnego.....	385
1.2. Prawnonaturalna teoria samorządu terytorialnego.....	386
1.3. Społeczna teoria samorządu terytorialnego	388
1.4. Państwowa teoria samorządu terytorialnego.....	389
2. Determinanty osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa publicznego.....	394
2.1. Zasada legalizmu (w warunkach państwa prawnego)..	394
2.2. Zasada państwa unitarnego.....	396
2.3. Decentralizacja administracji publicznej.....	403
2.4. Zasada subsydiarności władzy publicznej.....	411
2.5. Sądowa ochrona samodzielności jednostek samorządu terytorialnego.....	415
3. Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego a ich podmiotowość administracyjna.....	425
4. Atrybuty osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa publicznego.....	431
4.1. Publiczne prawa podmiotowe jednostek samorządu terytorialnego.....	431
4.2. Wykonywanie zadań publicznych w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.....	442
4.3. Udział w sprawowaniu władzy publicznej	454
4.4. Prawo i zdolność do współdziałania w zakresie wykonywania zadań publicznych.....	463

Spis treści

---

5. Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego a jej osobowość prawna w zakresie prawa publicznego	465
6. Funkcjonalny charakter osobowości prawnej jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prawa publicznego.....	469
7. Podsumowanie	485
Podsumowanie i wnioski końcowe	489
Indeks rzeczowy	509